

Άρθρο Σύνταξης Editorial

Η Ιστορία της Ελληνικής Ψυχιατρικής μέσα από τα κείμενα αυτών που τη διαμόρφωσαν

Η σύγχρονη Ελληνική Ψυχιατρική διαμορφώθηκε κατά τον 19ο αιώνα, σε σημαντικό βαθμό από τη συμβολή και τα κείμενα γιατρών Ελληνικής καταγωγής που εκπαιδεύτηκαν ή (και) εργάστηκαν σε Πανεπιστήμια ή Ιατρικά Κέντρα του Εξωτερικού. Εκεί δέχτηκαν την επίδραση της σύγχρονης τους Ευρωπαϊκής ιατρικής, καθώς και, μεταβολισμένη, την επίδραση της Αρχαίας Ελληνικής ιατρικής και φιλοσοφικής παράδοσης, με τη μορφή αντιδανείου, μια που το αρχικό δάνειο ήταν ο γνωσιακός εμπλουτισμός της Δύσης με τον ιατροφιλοσοφικό στοχασμό της Ελληνικής Αρχαιότητας. Ο στοχασμός αυτός μεταφέρθηκε στη Δύση από Έλληνες διανοούμενους που μετανάστευσαν εκεί, κυρίως μετά την κατάρρευση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Είναι ενδιαφέρον ότι η μυθική φυσιογνωμία της Ελληνικής Επανάστασης, ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, είχε μια παρόμοια αντίληψη για τη μεταφορά γνώσης από την Ελλάδα προς την Εσπερία. Ιδού το σχετικό κείμενο : «Οι σπουδασμένοι και μέρος των εμπόρων εσκόρπισαν εις την Ευρώπην και οι διαβασμένοι με την σοφίαν των προγόνων εφώτισαν τους αλλοεθνείς».

Η σύγχρονη φυσιογνωμία της Ελληνικής Ψυχιατρικής διαμορφώθηκε σε σημαντικό βαθμό από τη μεταφορά αυτών των γνώσεων (τη «μετακένωση» γνώσεων, κατά την προτροπή του Αδαμάντιου Κοραή). Οι γνώσεις που «μετακενώθηκαν» ήταν οι θεμελιώδεις απόψεις των κύριων επιστημονικών ρευμάτων εκείνης της εποχής, η Αρχαία Ελληνική ιατρική και φιλοσοφική παράδοση όπως αναπτύχθηκε στη δυτική Ευρώπη, καθώς και στοιχεία της φιλοσοφίας του Διαφωτισμού.

Η σύγχρονη ψυχιατρική, που αναδύθηκε στη Δύση στην αυγή του 19ου αιώνα, θεμελιώθηκε πάνω σ' αυτό το γνωσιακό υπόβαθρο, που τελικά αποτέλεσε το θεμέλιο και της σύγχρονης Ελληνικής Ψυχιατρικής.

Όταν τυπωθούν αυτές οι γραμμές θα έχει ήδη κυκλοφορήσει στο εξωτερικό από την Παγκόσμια Ψυχιατρική Εταιρεία το βιβλίο " Anthology of Greek Psychiatric Texts", με υπεύθυνους έκδοσης τους Πύργο Χριστοδούλου, Δημήτρη Πλουμπίδη και Θανάση Καράβατο. Πρόκειται για μια έκδοση που βασίζεται στην ελληνική έκδοση «Ανθολόγιο Ελληνικών Ψυχιατρικών Κειμένων» που εξέδωσε η Ελληνική Ψυχιατρική Εταιρεία το 2006 και έγινε δεκτή με πολύ θετικά σχόλια. Στην έκδοση αυτή έχει γίνει μια προσεκτική επιλογή αντιπροσωπευτικών κειμένων της Ελληνικής Ψυχιατρικής παραγωγής από την ελληνική Αρχαιότητα μέχρι τη δεκαετία του '50. Το βιβλίο αυτό ακολουθεί ανάλογες εκδόσεις της Παγκόσμιας Ψυχιατρικής Εταιρείας που αναφέρονται σε Γαλλικά, Ιταλικά, Ισπανικά και Γερμανικά ψυχιατρικά κείμενα.

Το «Ανθολόγιο Ελληνικών Ψυχιατρικών Κειμένων» περιλαμβάνει μια εκπληκτική κλίμακα συνεισφορών, από επιλεγμένα κείμενα Αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων μέχρι τον ζωικό μαγνητισμό, τον καθυπνισμό και την υστερίτιδα, την ψυχανάλυση και την ψυχοπαθολογία της πείνας, του φόβου και του άγχους (με αναφορά στην περίοδο της Γερμανικής κατοχής). Αρχίζει από την ελληνική κλασική αρχαιότητα και καταλήγει στη δεκαετία της αυγής της σύγχρονης ψυχοφαρμακολογίας.

Ελπίζουμε ότι η ιδιαίτερα κοπιαστική προσπάθειά μας να μεταφράσουμε τα πολλές φορές στριφνά (λόγω γλωσσικού ιδιώματος) κείμενα του Ελληνικού Ανθολογίου στην αγγλική γλώσσα θα έχει την αναμενόμενη

ανταπόκριση από την πλευρά των ξένων συναδέλφων μας. Η γνωριμία τους με τις σημαντικές αφητηρίες της Επιστήμης μας, τις οποίες εκπροσωπούν πολλά από τα ανθολογηθέντα κείμενα, πιστεύουμε ότι θα τους βοηθήσει να εκτιμήσουν τη διαχρονική πορεία και τη δυναμική, όχι μόνο της Ελληνικής Ψυχιατρικής, αλλά της κοινής μας επιστήμης στο σύνολό της.

Γ.Ν. Χριστοδούλου

Καθηγητής Ψυχιατρικής, Πανεπιστημίου Αθηνών

Δ.Ν. Πλουμπίδης

Αναπλ. Καθηγητής Ψυχιατρικής, Πανεπιστημίου Αθηνών

Α. Καράβατος

Καθηγητής Ψυχιατρικής, Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Βιβλιογραφία

- *Διήγησις συμβάντων της Ελληνικής Φυλής από το 1770 έως το 1856*. Υπαγόρευσε Θεόδωρος Κωνσταντίνου Κολοκοτρώνης, Τύποις Χ. Νικολαΐδου Φιλαδελφείως, 1846
- Christodoulou GN, Ploumbidis DN, Karavatos A. *Anthology of Greek Psychiatric Texts*. Beta Medical Arts, Athens, 2011
- Καράβατος Αθ., Πλουμπίδης ΔΝ, Χριστοδούλου ΓΝ. *Ανθολόγιο Ελληνικών Ψυχιατρικών Κειμένων*. ΒΗΤΑ Ιατρικές Εκδόσεις, Αθήνα, 2006